

International
network
CODART
for curators
of Dutch and
Flemish art

Stichting CODART
Koninginnegracht 15
2514 AB Den Haag

www.codart.nl

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	2
Inleiding	
Missie en Visie	3
Resultaten en producten 2024	5
Financiële positie	14
Samenstelling bestuur, personeel en commissies	20
Jaarrekening	24
Balans per 31 december 2024	25
Staat van baten en lasten	27
Toelichting op de staat van baten en lasten	28
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	29
Bijlagen	32
I – Kernwaarden	
II – Prestatieoverzicht 2024	
III – Partners en sprekers 2024	

Dank aan de begunstigers

BESTUURSVERSLAG CODART 2024

Inleiding

Na een feestelijk jubileum in 2023 richtte CODART zich in 2024 op de toekomst en werden meerdere internationale activiteiten georganiseerd, zowel online als op locatie, voor leden en vrienden van CODART. In 2024 is het Activiteitenplan voor de periode 2025-2028 afgerond. Hierin is aandacht voor de verdere ontwikkeling van het netwerk, maar ook de steun voor startende conservatoren een speerpunt. Verder vormt de digitale strategie van CODART, waarmee in 2024 een begin is gemaakt, een belangrijk onderdeel van de toekomstplannen. Ook zijn in 2024 een nieuwe missie en visie geformuleerd en de statuten herzien, waarmee deze volledig aansluiten op de huidige Governance Code Cultuur.

In 2024 startte de samenwerking met het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen. Wij zijn erg blij met dit partnerschap waardoor CODART in 2024 en 2025 ondersteuning kan ontvangen vanuit de Vlaamse Overheid, en waarmee de mogelijkheid wordt gecreëerd in aanmerking te komen voor een structurele bijdrage voor de periode 2026-2030.

In dit jaarverslag wordt ingegaan op alle activiteiten, zoals het uitverkochte jaarcongres in Stockholm, de diverse focus bijeenkomsten en alle online activiteiten, waarbij conservatoren en andere geïnteresseerden in Nederlandse en Vlaamse oude kunst werden samengebracht en kennis werd gedeeld.

Het bestuur van CODART wil op deze plek iedereen hartelijk danken die een bijdrage heeft geleverd aan het realiseren van alle activiteiten dit afgelopen jaar. Dit was enkel mogelijk dankzij de inspanningen en de flexibiliteit van het bureau, de inzet van de leden van het bestuur, de Friends of CODART Foundation en andere subsidiegevers (zie voor het volledige overzicht van alle begunstigers de laatste pagina van dit verslag), de steun vanuit de Nederlandse en Vlaamse overheden, de diverse commissies, en bovenal en meest voornamelijk: de leden van CODART. Want zonder leden, geen CODART.

Missie en visie

Missie

CODART wil de aandacht voor en kennis over Nederlandse en Vlaamse kunst van voor 1800, die zich in vele musea over heel de wereld bevindt, vergroten door de conservatoren die werken met deze collecties te ondersteunen in hun werk en informatie te bieden die deze categorie kunst zichtbaarder en toegankelijker kan maken voor een internationaal publiek.

Visie

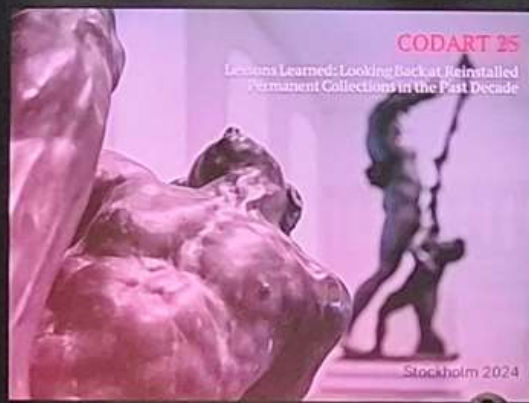
CODART wil haar leden verbinden, informeren, inspireren, samenbrengen en een podium geven. Samen laten we zien dat Nederlandse en Vlaamse oude kunst van voortdurende waarde en relevantie is, vanwege de kunsthistorische kwaliteiten en de verwevenheid van deze categorie kunst met die van andere culturen en periodes.

CODART geeft uitvoering aan de missie en visie door:

- Het onderhouden van een internationaal netwerk van circa 600 conservatoren van Nederlandse en Vlaamse kunst van voor 1800, werkzaam in ongeveer 300 musea wereldwijd;
- Het bieden van kwaliteitsvolle informatie via haar digitale kanalen en door het organiseren van activiteiten voor de leden en incidenteel andere doelgroepen;
- Het signaleren, programmeren en agenderen van onderwerpen die van belang zijn voor en bijdragen aan de invulling en ontwikkeling van het vak van conservator Nederlandse en Vlaamse oude kunst.

Kernwaarden

In het Activiteitenplan zijn de kernwaarden van de organisatie geformuleerd en beschreven: Kwaliteit, Verbindend, Persoonlijk, Duurzaam en Open. Een uitgebreide beschrijving is te lezen in het Activiteitenplan dat gepubliceerd is op de CODART website (<https://www.codart.nl/about-codart/organization/annual-reports-and-policy-plan/>) en in bijlage I.

De start van het uitverkochte CODART 25 congres in het Nationalmuseum in Stockholm

Resultaten en producten

ALGEMEEN

Met haar activiteiten draagt CODART bij aan de internationale uitwisseling van expertise, kunstwerken, tentoonstellingen en mensen, in grote en kleine musea wereldwijd en tussen al deze landen onderling. De website is uitzonderlijk en biedt een schat aan gegevens die nergens anders op één plek bij elkaar te vinden zijn. De organisatie geeft op concrete en continue wijze vorm aan de promotie van Nederlandse en Vlaamse kunst gemaakt voor 1800. Nederlandse en Vlaamse cultuur zijn mede dankzij CODART en de leden van het netwerk internationaal zichtbaar.

Het CODART netwerk is uniek. Er bestaat geen ander platform waar conservatoren elkaar - persoonlijk en virtueel - kunnen ontmoeten. Eind 2024 telt het netwerk 496 leden en 89 geassocieerde leden uit 37 landen. De focus op deze groep museumprofessionals en dit specifieke vakgebied maakt van CODART een sterke en effectieve organisatie. Lidmaatschap van CODART is aan bepaalde vast omschreven voorwaarden verbonden die zijn opgesteld door het bestuur en de programmacommissie van CODART en voor iedereen zijn te vinden op de CODART website. Doorlopend wordt het lidmaatschap van de individuele leden en geassocieerde leden gemonitord om de kwaliteit van het netwerk te waarborgen. Leden van CODART (Members, Associate Members en Institutional Members) zijn lid van het netwerk CODART, dat een activiteit is van de stichting CODART. In de statuten, die in 2024 zijn herzien, wordt dit begrip aangeduid met de term participanten.

WEBSITE

De CODART website is een unieke bron van informatie voor conservatoren en andere geïnteresseerden in Nederlandse en Vlaamse kunst over de hele wereld. Ook in 2024 bediende CODART met de website een breed internationaal publiek van liefhebbers van kunst uit de Nederlanden. De website biedt ruimte voor de inhoudelijke achtergrond van de activiteiten en geeft de algemene bezoeker op een aantrekkelijke wijze toegang tot Nederlandse en Vlaamse kunst wereldwijd via bijvoorbeeld nieuwsberichten (163 in 2024), de tentoonstellingsagenda (155 nieuwe tentoonstellingen en evenementen werden toegevoegd in 2024), maar ook via de pagina's van de 747 musea en de conservatoren die daar werken. Nergens anders vinden bezoekers een meer up-to-date overzicht van wie waar werkt en hoe men de conservator kan bereiken. Het aantal abonnees van de *notification service* steeg in 2024 (van 3.518 in 2023 naar 3.663 in 2024 voor de berichten over tentoonstellingen en van 3.715 naar 3.857 voor de nieuwsservice), zoals ook in het Prestatieoverzicht is te lezen (Bijlage I). Het gemiddelde aantal bezoeken aan de website ligt in 2024 op 969 per dag, een aanzienlijke toename, waarmee de stijgende lijn zoals die is ingezet in 2021 wordt voortgezet.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddeld aantal bezoeken website per dag	630	729	707	731	797	875	969

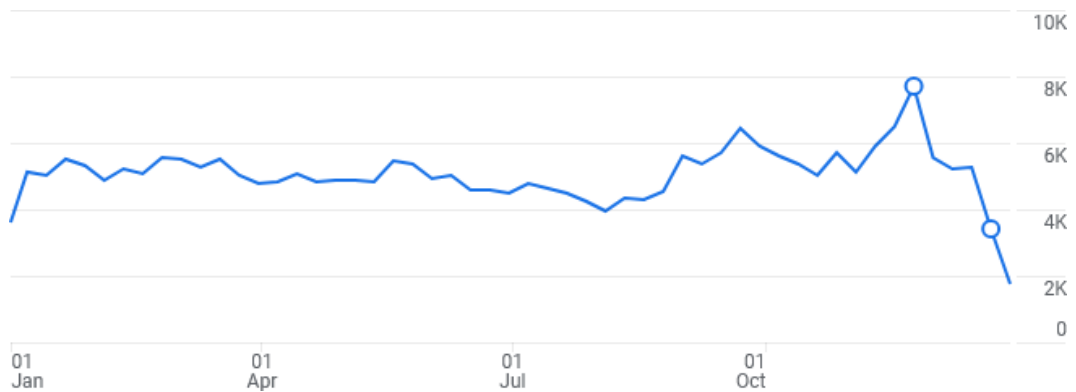

Fig.1 Aantal gebruikers van de website per week in 2024

Fig.2 Bezoeken aan de CODART website per land in 2024

Het verzamelen van **collectiebeschrijvingen** voor de museumpagina's, waarmee we in 2019 gestart zijn, is een langlopend project waarbij het streven is om uiteindelijk alle museumpagina's op de CODART website te voorzien van een beschrijving van de collectie Nederlandse en Vlaamse oude kunst in het betreffende museum. Eind 2023 waren meer dan 316 collecties van de in totaal circa 700 instellingen op de CODART website voorzien van een beschrijving. In 2024 zijn aan deze groep 116 beschrijvingen toegevoegd, met name uit Scandinavië, Nederland, Polen, het Iberisch Schiereiland, het Verenigd Koninkrijk en de USA. Hiermee zijn we met 432 beschrijvingen over de helft gekomen van het totale aantal. Het streven is om het project voor eind 2028 af te ronden.

Sinds 2023 kan men op de CODART website, en specifiek in het gedeelte waar alle informatie over conservatoren wordt getoond, **zoeken op specialisatie** en interessegebieden. In 2024 hebben meer leden hun interessegebieden opgegeven en aangevuld. Het aantal mensen met specialisaties op hun profiel steeg naar meer dan 175. Vanzelfsprekend is '17e-eeuwse schilderkunst' een veelgenoemd onderwerp, maar ook 'vrouwen in de kunst' en 'verzamelgeschiedenis' zijn populaire onderzoeksthema's.

In het najaar van 2023 werd **CODARTcareers** gelanceerd: een gedeelte van de website dat volledig gewijd is aan loopbaanontwikkeling voor conservatoren. CODARTcareers bestaat uit twee onderdelen: een sectie met actuele vacatures voor conservatoren en een deel gericht op terugkerende mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling voor (startende) conservatoren,

zoals bijvoorbeeld fellowships of stages. In 2024 werd CODART *careers* geïntegreerd in de Notification Service zodat nieuwe vacatures ook per e-mail onder de aandacht worden gebracht. Gedurende het jaar werden er 42 vacatures geplaatst. De vacaturebank werd in 2024 goed bezocht (Job opportunities: 8930 sessies (aantal keren bezocht); Career opportunities: 3270 sessies; nummer zeven van de meest bezochte pagina's van de website). Het aanbod fellowships bleef nagenoeg ongewijzigd en bestaat uit meer dan 40 programma's in 7 landen.

PUBLICATIES

Met het publicatieplatform **CODART features** wordt een groter publiek bereikt dan alleen de conservatoren (3.160 abonnees en 26.611 lezers in 2024 (respectievelijk 3.082 en 17.440 in 2023)). Elke maand verschijnt een nieuw artikel over een actueel onderwerp dat leeft in het veld Nederlandse en Vlaamse kunst voor 1800 in musea, of over een specifieke collectie. Zo verschenen er in 2024 onder andere artikelen over herinrichtingen van vaste collecties, collecties Nederlandse en Vlaamse kunst, en vernieuwende tentoonstellingsconcepten, maar ook meerdere interviews. De artikelen houden de conservatoren op de hoogte van projecten van hun collega's, en andere lezers krijgen een beter beeld van het werkgebied van de conservator Nederlandse en Vlaamse kunst. CODART *features* wordt inhoudelijk ondersteund door een internationale redactie bestaande uit vijf CODART-leden.

In de rubriek **Curator in the Spotlight** verschijnt elk kwartaal een nieuwe bijdrage van een CODART-lid, waarin geschreven wordt over zijn of haar achtergrond en carrière. In 2024 werden Bernd Ebert (Alte Pinakothek, München), Greta Koppel (Kadriorg Art Museum, Tallinn), Tom van der Molen (Amsterdam Museum) en Helen Hillyard (Dulwich Picture Gallery, Londen) in de schijnwerpers gezet. De rubriek werd het afgelopen jaar 7.204 keer bezocht. Daarmee is het een goed bezocht onderdeel van de CODART website.

SOCIALE MEDIA

In 2024 is een plan opgesteld voor de aanpak van sociale media. De contentprofielen van de verschillende kanalen zijn hierin geactualiseerd en er zijn concrete doelen gesteld om zowel het gevoel van een online community te versterken als een breder publiek te bereiken. Sinds 1 mei is er een nieuwe medewerker aangesteld, Femke van Leeuwen-Jansen, met onder andere sociale media als haar aandachtsgebied.

Via Facebook, X (voorheen Twitter) en LinkedIn worden berichten gedeeld die beter op sociale media passen dan op de website. In 2024 is Threads aan dit rijtje toegevoegd. Instagram wordt voornamelijk gebruikt voor foto's en berichten over publicaties en activiteiten van CODART. Het nieuwe YouTube-kanaal biedt toegang tot alle opnamen van evenementen en andere videoprojecten. Daarnaast is een besloten LinkedIn-groep aangemaakt, exclusief voor CODART-leden. Deze groep vereenvoudigt het netwerken voor de leden en biedt een platform voor het delen van informatie die alleen voor leden bestemd is.

In 2024 werd opnieuw een groter publiek bereikt via sociale media. Net als in 2023 groeiden LinkedIn (+1.017 volgers) en Instagram (+401 volgers) aanzienlijk. Alleen op X was een lichte daling zichtbaar (-82 volgers), wat aansluit bij de algemene trends. De nieuwe kanalen van CODART zijn bescheiden maar gestaag gegroeid: Threads telde aan het eind van het jaar 357 nieuwe volgers, het YouTube-kanaal kreeg 104 abonnees, en 79 leden sloten zich aan bij de LinkedIn-groep.

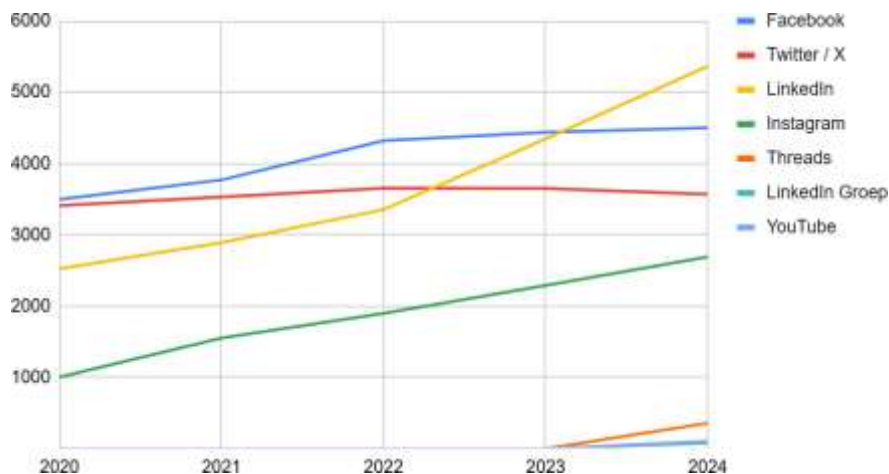

Fig.3 Aantal volgers sociale mediakanalen 2020-2024

In 2024 is gestart met het delen van collectiebeschrijvingen en bijpassende afbeeldingen van kunstwerken uit de collecties die vertegenwoordigd zijn op de CODART website op Instagram, Facebook en LinkedIn. Deze **collectieposts** presteren vergelijkbaar met andere berichten en zijn een goede aanvulling op de content die CODART biedt. Tijdens het CODART 25 congres in Stockholm en de verschillende focus bijeenkomsten zijn *realtime-updates* gedeeld door middel van **Stories**. Hier werd positief op gereageerd door diverse volgers. Door organisaties te *taggen* werden deze *Stories* veel gedeeld, ook buiten het ledenbestand om, waardoor veel nieuwe accounts werden bereikt.

CONGRES

In samenwerking met verschillende partners in Stockholm organiseerde CODART van 16-18 juni het jaarcongres met het thema 'Lessons Learned: Looking Back at Reinstalled Permanent Collections in the Past Decade'. Met 140 deelnemers uit 20 landen was het congres volledig volgeboekt. Het congres begon met een feestelijke dinerreceptie in het Stadhuis, aangeboden door de stad Stockholm. Op maandag en dinsdag vonden plenaire sessies plaats in het Nationalmuseum en de Konstakademien. Verder stonden er verschillende excursies op het programma. Zo werd het bijzondere Museum De Vries in Drottningholm bezocht, dat normaal gesloten is voor publiek. Daarnaast kon men de collecties en depots bezoeken van het Nationalmuseum, Spökslottet, Hallwyl Museum, Vasamuseum en het Zweeds Historisch Museum en was er een stadswandeling en fietstocht door Djurgården. Op 19 juni werden twee optionele excursies georganiseerd buiten Stockholm. Een groep van 50 leden reisde af naar Slot Skokloster waar zij een exclusieve rondleiding kregen. Een andere groep leden ging per bus naar de middeleeuwse kerken van Villberga, Strängnäs en Vasterås waar zij Vlaamse altaarstukken *in situ* bekeken.

Alle lezingen van het congres werden opgenomen en beschikbaar gesteld op de website van CODART en het CODART Youtube kanaal. De video's van de lezingen werden in totaal 320 keer bekeken.

Veertien leden van CODART vroegen een beurs aan bij de Friends of CODART Foundation, waarmee zij in staat werden gesteld deel te nemen aan het congres in Stockholm. Zij ontvingen allen ondersteuning voor bijvoorbeeld reis- en/of verblijfkosten of vergoeding van de congresprijs.

Een overzicht van alle medewerkende partijen en sprekers is te vinden in Bijlage III.

Bezoek aan het Adriaen de Vries Museum in Drottningholm tijdens CODART 25 in Stockholm

CODART*focus* MEETINGS

CODART*focus* Frans Hals

Op maandag 11 maart vond de CODART*focus* Frans Hals plaats in het Rijksmuseum. Bart Cornelis (The National Gallery, Londen), Friso Lammertse en Tamar van Riessen (Rijksmuseum, Amsterdam) en Katja Kleinert (Gemäldegalerie, Berlijn) gaven korte lezingen over de totstandkoming van de tentoonstelling en de verschillen tussen de drie locaties. Na een korte pauze met feestelijke Frans Hals petit-four werd een exclusief tentoonstellingsbezoek na sluitingstijd door het Rijksmuseum aangeboden. Aan de *focus* namen 65 leden uit zeven landen deel.

CODART*focus* Middelburg

Deze bijeenkomst in maart is voorbereid in samenwerking met het Zeeuws Museum in Middelburg, maar kon helaas geen doorgang vinden in verband met een tegenvallend aantal aanmeldingen. Naast de tentoonstelling *De omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne* stonden ook een bezoek aan de vaste collectie van het Zeeuws Museum en het Zeeuws Archief en specifiek de tentoonstelling 'Ooggetuigen van de slavenhandel' op het programma.

CODART*focus* Van Eyck

Op dinsdag 11 april werd in samenwerking met het Musée du Louvre in Parijs een CODART*focus* georganiseerd ter gelegenheid van de tentoonstelling 'A New Look at Jan van Eyck - The Madonna of Chancellor Rolin'. Na twee lezingen volgde een exclusief bezoek aan de tentoonstelling op de sluitingsdag van het museum. De CODART*focus* werd ook opengesteld voor leden van de Contactgroep Vroege Nederlandse Kunst. 23 deelnemers uit zeven landen namen deel aan de bijeenkomst.

CODART*focus* Bruegel to Rubens (online)

Op dinsdag 7 mei vond de eerste online CODART*focus* van 2024 plaats. In samenwerking met An Van Camp (Ashmolean Museum, Oxford) wordt de CODART*focus* *Bruegel to Rubens* georganiseerd. Na een videorondleiding met voice-over door de tentoonstelling *Bruegel to Rubens - Great Flemish Drawings* sprak An Van Camp met Virginie d'Haene (Museum Plantin-Moretus, Antwerpen) over het ontstaan van de tentoonstelling en de verschillen tussen de twee *venues*. Aan de *focus* namen 43 leden uit tien landen deel. De opname van de *focus* werd later op de CODART website gepubliceerd en nog eens 48 keer bekeken.

CODART*focus* Dutch and Flemish Encounters with the Islamic World (online)

Verderop in de zomer, op donderdag 25 juli, werd een tweede online *focus* georganiseerd. Tijdens de bijeenkomst werd aandacht besteed aan de tentoonstelling *Imagine Me and You: Dutch and Flemish Encounters with the Islamic World, 1450-1750* in de Harvard Art Museums. Na een videotour door de tentoonstelling, gaven conservator Talitha Maria G. Schepers en ontwerper Madelyn Albright inzicht in het maakproces van de tentoonstelling. Er waren 56 leden aanwezig bij de CODART*focus*. De volgende dag werd een opname van de *focus* gepubliceerd op de CODART website. Deze opname werd 15 keer bekeken.

CODART*focus* Online Attribution Session - Drawings from Schwerin

Op dinsdag 12 november vond een online toeschrijvingssessie plaats met tekeningen uit de collectie van het Staatliches Museum Schwerin. Gero Seelig, conservator van de collectie, nodigde CODART-leden uit om de tekeningen met elkaar te bespreken en ideeën uit te wisselen. Het was de eerste keer dat een dergelijke sessie werd georganiseerd. Er ontstond al snel een levendige dynamiek waarin deelnemers waardevolle suggesties en ideeën

deelden. In verband met de vertrouwelijkheid van de gedane uitspraken, werd geen opname van de sessie gepubliceerd. Er namen achttien leden uit acht landen deel.

CODARTfocus Van Heemskerck

Op maandag 25 november werden de drie locaties van de tentoonstelling *Maarten van Heemskerck* bezocht. De dag begon in het Frans Hals Museum in Haarlem met een korte introductie door de conservatoren en een lezing door over de spectaculaire restauratie van Van Heemskerck's *Lucas-Madonna*. Daarna volgde een exclusief bezoek aan de tentoonstelling. In Teylers Museum, de tweede locatie, was aandacht voor de prenten van Van Heemskerck. Na de lunch reisde de groep per bus naar het Stedelijk Museum Alkmaar voor een laatste tentoonstellingsbezoek en de afsluitende borrel. De *focus* was volledig volgeboekt met 51 CODART leden uit zes landen.

CODART CANON PROJECT

In februari werd de twaalfde en voorlopig laatste video in de videoreeks over de CODART Canon gepubliceerd. Conservator Anna Koopstra vertelt in het Sint-Janshospitaal in Brugge over Hans Memlings Diptiek van Maarten van Nieuwenhove (1487 kijkers).

JUBILEUMPROJECT

In 2023 vierde CODART het 25-jarig jubileum van CODART met het jubileumproject 'De conservator van de toekomst'. Hiermee wilde CODART de waarde en de rol van de museumconservator Nederlandse en Vlaamse oude kunst onderzoeken en laten zien. Begin 2024 werden nog zeven korte video's uit de serie '25 Essential Skills for Curators' gepubliceerd. Tijdens het congres in Stockholm werd hier kort op teruggeblikt. Door FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, werd aandacht besteed aan het onderzoeksproject met een artikel geschreven door CODART directeur Maartje Beekman in het Tijdschrift voor het Cultureel Erfgoed (nummer 17, juni 2024, pag. 44-47). De bijdrage van het Cultuurfonds voor het jubileumproject werd na de verantwoording volledig toegekend en in 2024 overgemaakt. Het thema 'De conservator van de toekomst' blijft belangrijk voor de organisatie, ook in de komende jaren, zoals in het Activiteitenplan 2025-2028 wordt beschreven.

MENTORPROGRAMMA

CODART zet zich in voor talentontwikkeling en kennisuitwisseling tussen jong en oud en werkt zo aan de toekomstbestendigheid van het vak van de conservator. Na een succesvolle eerste editie in 2023 wordt het mentorprogramma voortgezet. Na een evaluatie is besloten het programma tweejaarlijks te organiseren en de duur te verlengen tot een kalenderjaar in plaats van de zes maanden die het programma duurde in 2023. In het najaar van 2024 is een nieuwe oproep verzonden voor het programma in 2025. Maar liefst 25 kandidaten (17 *mentees* en 8 mentoren) meldden zich aan, waarmee uiteindelijk 16 koppels konden worden samengesteld, nadat CODART nog enkele mentoren heeft gezocht en benaderd. Zij starten begin 2025. CODART onderhoudt doorlopend contact met de koppels en deelt met hen de richtlijnen en een *best practices document*. Ook worden zij gestimuleerd met elkaar af te spreken tijdens CODART evenementen.

Een hoogtepunt tijdens het congres in Stockholm: Vasa Museet

Citaten van CODART leden en anderen uit evaluaties:

“Compared to other specialist conferences, CODART 25 was characterized for me by its direct connection to working practice and has made the importance of personal exchange and the resulting trust that you gain all the more clear.”

“Very impressed with your website, both with regard to its ‘look and feel’ and its content!”

“Let me take this opportunity to congratulate you on CODART, which is an amazing service to the art history community. I wish there were something similar for Italian and French art.”

“I found the experience of the CODART Congress to be highly enjoyable, useful and educational. As was said by many on the course, this network is a rare and valuable resource for curators and one which I plan to participate in as much as possible in the future.”

“I would like to thank the CODART team for organizing and running a great conference in all respects, with the highest level of professionalism throughout. For me, there is no question that I want to take part next year.”

Financiële positie

EXPLOITATIERESULTAAT

CODART sluit het jaar af met een voorzien negatief resultaat van €15.026, grotendeels samenhangend met het adviestraject digitale strategie.

Baten en lasten ontwikkelden zich in 2024 conform de begroting, met enkele marginale plussen en minnen die elkaar goeddeels opheffen.

Het bestuur besluit het negatieve resultaat te dekken vanuit de Bestemmingsreserve Digitale Strategie, waardoor het jaar in balans wordt afgesloten. Deze bestemmingsreserve staat hiermee ultimo 2024 op een bedrag van €60.306.

De Continuïteitsreserve bedraagt ultimo 2024 €10.000. Deze reserve dient ter dekking van calamiteiten en onregelmatigheden die het voortbestaan van de organisatie kunnen bedreigen. Het is de intentie om deze de komende jaren, indien sprake is van een positief resultaat, te laten toenemen en waarbij vooralsnog wordt uitgegaan van het afdekken van een aantal maanden vaste lasten.

De Algemene Reserve is €31.842. De Algemene Reserve staat met deze opzet in voor de opvang van fluctuaties over de jaren heen, zoals onverhoopt minder ledenbijdragen, tegenvallers bij fondsenwerving – maar zou ook kunnen worden ingezet bij onverwachte kansen en investeringen 'not to be missed'.

Daarmee komt het totale vermogen van CODART eind 2024 op €102.148.

HOE WORDT CODART GEFINANCIERD?

Nederland

De belangrijkste ondersteuningsbijdrage ontvangt CODART al sinds 2001 van het Nederlandse Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De geormerkte subsidie van CODART wordt per 1 januari 2022 door het Ministerie van OCW betaald via de subsidiestructuur van het Rijksmuseum in Amsterdam. Op 8 november 2021 is daartoe een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen CODART en het Rijksmuseum. CODART is sinds januari 2022 gehuisvest aan de Koninginnegracht 15 in Den Haag waar het binnen het zogeheten Foundation House over zelfstandige huisvesting beschikt.

Vlaanderen

In de jaren 2020-2023 werden jaarlijkse subsidies toegekend door de Vlaamse Overheid ter ondersteuning van de structurele werking van CODART. Met deze samenwerking werd de betrokkenheid van Vlaanderen bij CODART ook financieel bevestigd. Eind 2023 besloot de Vlaamse Overheid CODART structureel te ondersteunen in plaats van op jaarlijkse aanvraag. Deze geormerkte bijdrage verloopt per 2024 via de subsidiestructuur van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen. Met deze essentiële bijdrage kan CODART haar werkzaamheden beter uitvoeren en uitbreiden.

Individuele ledenbijdragen: Members en Associate Members

Alleen conservatoren van Nederlandse en Vlaamse oude kunst (voor 1800) werkzaam in een museum met een significante collectie kunstobjecten (schilderijen, prenten, tekeningen, sculptuur en/of toegepaste kunst) kunnen Member worden van CODART. Zij betalen een bijdrage van 75 euro per jaar. Betaling van deze bijdrage is een voorwaarde om te kunnen

deelnemen aan de activiteiten van CODART. Associate Members van CODART zijn geen conservator van een museale collectie, maar zijn door hun werkzaamheden wel nauw betrokken bij het veld en komen daardoor in aanmerking voor lidmaatschap. Deze vorm van deelname aan het netwerk wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. De exacte voorwaarden staan omschreven op de website van CODART. De directeur van CODART en de programmacommissie zien toe op het toelatingsproces. Conservatoren die werken voor een instelling die Institutional Member is, zijn niet verplicht de bijdrage te voldoen. In 2024 ontving CODART € 21.525 aan individuele contributie en € 49.000 van de Institutional Members. Een stijging ten opzichte van 2023 (resp. €19.776 en €40.000).

Extra bijdragen van musea: Institutional Members

Institutional Members zijn musea die CODART aanvullend steunen in de vorm van een extra financiële bijdrage, in de meeste gevallen €1.000 per jaar. In 2024 groeide het aantal Institutional Members met vier musea (Toledo Museum of Art in de VS, het Albertina in Wenen, de Lithuanian National Museum of Art in Vilnius, Litouwen en de Draiflessen/ Liberna collectie in Mettingen, Duitsland). Helaas zegden ook vijf musea op, onder andere in verband met financiële krapte door de wereldwijde energiecrisis en inflatie, waardoor het totaal afnam van 51 naar 50. Niet alleen zijn de financiële bijdragen van levensbelang voor CODART, ook laten zij zien dat CODART gewaardeerd wordt en een vaste plaats heeft in het kunsthistorische en museale veld. In 2025 wordt actief ingezet op werving en is het streven het aantal Institutional Members te laten toenemen, om het doel om uiteindelijk een aantal van 75 te bereiken in 2028, zoals dat geformuleerd is in het Activiteitenplan 2025-2028, te behalen.

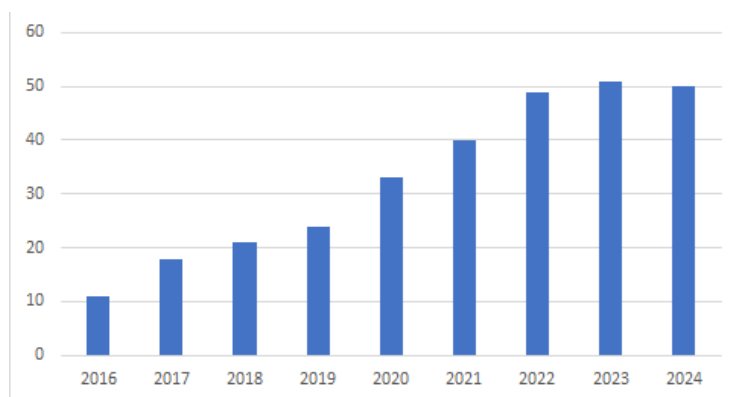

Fig.4 Aantal Institutional Members tussen 2016-2024

Friends of CODART Foundation

De steunstichting Friends of CODART Foundation is een onmisbare pijler geworden onder het fundament van CODART. Onder andere dankzij de inzet van het bestuur van de Friends wordt CODART gesteund door een aanzienlijke, stabiele en immer groeiende groep begunstigers. Zij dragen voor een belangrijk deel bij aan de algemene werking van CODART en zorgen voor een groter budget waarop een beroep kan worden gedaan voor speciale activiteiten. Ook de stevige internationale uitstraling van en *goodwill* voor CODART - met Friends in onder meer Nederland, België, Duitsland, Frankrijk, Spanje, de VS en het VK - is mede aan de Friends te danken. De Friends droegen de afgelopen jaren substantieel bij aan diverse projecten.

Dankzij het Friends of CODART Grant Program kunnen de leden, die daar financieel anders niet toe in staat zijn, deelnemen aan het jaarcongres van CODART. In 2024 is hiervan door dertien leden uit acht landen gebruik van gemaakt.

De werkzaamheden van de Friends (administratie, organisatie activiteiten) worden voornamelijk uitgevoerd door de directeur en een medewerker van CODART. Daarvoor betaalt de Friends of CODART Foundation jaarlijks een bijdrage aan de organisatiekosten (25% van de ontvangsten). De Friends of CODART Foundation staat bij de belastingdienst geregistreerd als culturele ANBI (algemeen nut beogende instelling) en is op die manier vrijgesteld van belastingen.

De Friends telt eind 2024 35 Donors, 30 Patrons, 16 Patrons for Life en 10 Business Sponsors. Voor de Friends of CODART Foundation wordt separaat een jaarverslag opgesteld, dat te vinden is op www.codart.nl/friends.

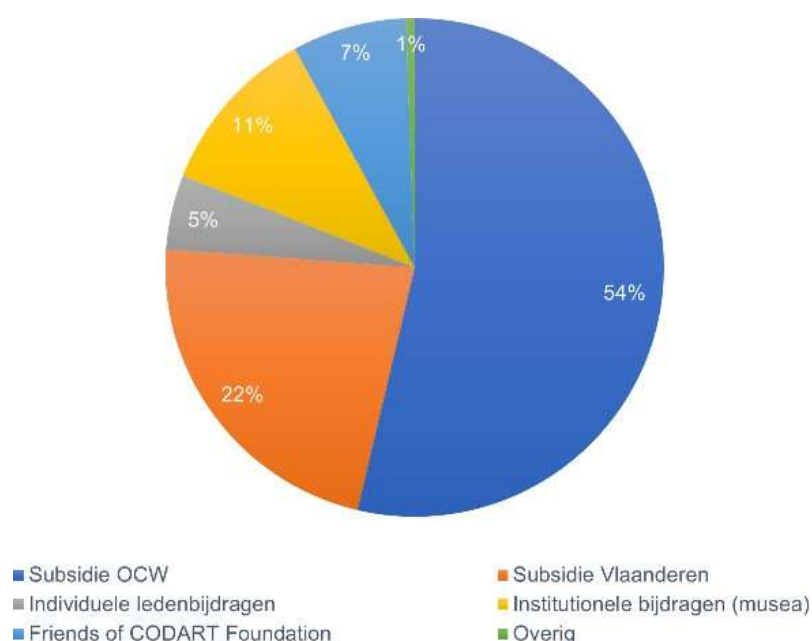

Fig.5 Opbouw inkomsten CODART 2024

Dekking activiteiten CODART

De kosten voor activiteiten van CODART zoals het congres en de *focus* bijeenkomsten worden, afgezien van personeelslasten, gedekt door deelnemersbijdragen en externe sponsoring of ondersteuning vanuit de Friends of CODART Foundation. Voor iedere activiteit wordt een aparte begroting opgesteld.

Risico's

Hieronder worden enkele belangrijke risico's en de bijbehorende maatregelen waarmee de organisatie deze risico's reeds aanpakt kort toegelicht.

1. Wegvallende overheidssubsidies

CODART is in grote mate afhankelijk van de subsidie die zij ontvangt van de Nederlandse en Vlaamse overheden. Bij het wegvallen van deze ondersteuning kan CODART voor een beperkte periode de werkzaamheden voortzetten dankzij garantstellingen vanuit de Friends of CODART Foundation. Sinds 2022 is een bescheiden Continuïteitsreserve ingesteld waarmee dit risico tijdelijk kan worden

opgevangen. De intentie is om deze per ultimo 2024 verder te laten groeien, uitgaande van een positief resultaat.

2. *Verslechterde economische situatie*

Een verslechterde economische situatie kan ertoe leiden dat subsidies wegvallen of dat leden niet langer in staat zijn deel te nemen aan de activiteiten van CODART wegens financiële omstandigheden van de musea waarvoor zij werken. Hiervoor gelden dezelfde beheersmaatregelen als onder punt 1. Verder zet de organisatie zich voortdurend in om de inschrijvingskosten voor deelnemers beheersbaar te houden, bijvoorbeeld door extra fondsen te werven bij externe partijen, en worden beurzen aangeboden voor leden die bij musea werkzaam zijn die niet alle kosten van het lidmaatschap en bijbehorende activiteiten kunnen dragen.

3. *Pandemie*

Een pandemie zoals die plaatsvond in 2020-2022 is een bedreiging voor de fysieke activiteiten en inkomsten van CODART. De organisatie heeft zich in die periode, meer dan al gedaan werd, gericht op digitale activiteiten en online bijeenkomsten en zal dit in de toekomst verder uitbreiden.

4. *Verlies van aansluiting bij de diverse doelgroepen*

CODART spant zich voortdurend in om met haar activiteiten de diverse doelgroepen zo goed mogelijk te bedienen. Door regelmatig onderzoek (bijvoorbeeld via enquêtes en evaluaties), maar ook door de inspraakorganen zoals de diverse commissies weet CODART wat haar gebruikers belangrijk vinden, wensen en nodig hebben. Een belangrijk doel van de nieuwe digitale strategie is het anticiperen van en tegemoetkomen aan nieuwe wensen en verwachtingen van de verschillende doelgroepen die CODART bedient.

DE CODES

Governance Code Cultuur

Het bestuur van CODART kent de *Governance Code Cultuur* (2019) en past de acht principes hiervan op de volgende manier toe. Voor de aanbevelingen geldt dat zij worden toegepast en zo niet, dan wordt de reden hieronder uitgelegd.

<p>1. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.</p>	<p>CODART faciliteert en ondersteunt conservatoren bij de uitoefening van hun vak en ondersteunt op die manier indirect bij de maatschappelijke rol die musea hebben. De organisatie neemt deze rol serieus en volgt de actuele ontwikkelingen in het veld om voortdurend verbindingen te leggen met thema's rond diversiteit en inclusie, digitalisering en duurzaamheid, bijvoorbeeld via publicaties op de CODART website of door middel van programmering voor symposia en congressen.</p>
<p>2. De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan (pas toe én leg uit). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af (pas toe óf leg uit).</p>	<p>Het bestuur van CODART kent de <i>Governance Code Cultuur</i> (2019) en legt in dit overzicht uit hoe de acht principes hiervan worden toegepast binnen de organisatie. De aanbevelingen worden toegepast en zo niet, dan wordt de reden hier uitgelegd.</p>
<p>3. Bestuurders en toezichhouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.</p>	<p>Eind 2024 zijn de statuten herzien waarin het onafhankelijk en integer handelen nog beter is vastgelegd. Tevens is het bestuurs- en directiereglement aangepast naar de huidige standaarden, onder begeleiding van een notaris.</p>
<p>4. Bestuurders en toezichhouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken,</p>	<p>In het nieuwe bestuurs- en directiereglement worden de rollen en taken beschreven. Het bestuur vergadert minstens drie keer per jaar, daarnaast vinden indien nodig extra overleggen</p>

verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.	plaats. Het bestuur ziet toe op het naleven van de regels voor jaarverslag, jaarrekening en andere financiële rapportages. Bestuursleden zijn voor persoonlijke aansprakelijkheid verzekerd middels een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering die ook voorziet in verzekering van de stichting in het geval van wanbestuur.
5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.	In het bestuurs- en directiereglement is een beschrijving van de taken van de directie opgenomen. Er vindt jaarlijks een functioneringsgesprek plaats met de directeur. Verslagen hiervan bevinden zich bij de bestuursvoorzitter;
6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.	Rechtspositie en bezoldiging van de organisatie is geregeld via de Museum CAO.
7. Het bestuur voert zijn toezichhoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.	In het genoemde reglement is de onderlinge taakverdeling en werkwijze vastgelegd. De voorzitter bewaakt het goed functioneren van het bestuur, collectief en individueel. De voorzitter is eerstverantwoordelijke voor de evaluatie van het bestuur. De organisatie zorgt voor een goede ondersteuning van de voorzitter. De leden van het bestuur ontvangen – behalve incidenteel reiskostenvergoeding – geen vergoeding.
8. Het bestuur is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.	Het CODART bestuur is evenwichtig qua opbouw in leeftijd en geslacht. Het bestuur is Nederlands-Vlaams van samenstelling. In het bestuursprofiel zijn verschillende kwaliteiten en hoedanigheden vastgelegd die in het bestuur vertegenwoordigd moeten zijn. De maximale zittingstermijn is tweemaal vier jaar.

Het bestuur conformeert zich aan de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Verdere informatie over de bezoldiging van de directeur is opgenomen in de jaarrekening.

Code Diversiteit & Inclusie

CODART streeft ernaar inclusiviteit en diversiteit binnen de organisatie te bevorderen. Bij vacatures gaat bij gelijke geschiktheid de voorkeur uit naar de kandidaat die de diversiteit binnen het team versterkt. In 2021 werd de Advisory Panel on Inclusion geïnstalleerd.

Advisory Panel on Inclusion

De Advisory Panel on Inclusion is in het leven geroepen om zich te buigen over de vraag wat het onderwerp diversiteit en inclusiviteit betekent voor het veld van Nederlandse en Vlaamse oude kunst in musea, voor de activiteiten van CODART en voor (de toekomst van) het werk van de conservator. Het panel kwam in 2024 één keer bijeen en werd één keer per mail geconsulteerd. Er werd over verschillende onderwerpen van gedachten gewisseld, zoals verschillen in omgang met het thema diversiteit en inclusie tussen de VS en Canada en Europa, diverse tentoonstellingen, nieuwe collectieopstellingen, het mentorprogramma van CODART het programma van het CODART congres in Stockholm (met name over het onderdeel Room for Debate).

Bij de selectie van de leden is gelet op geografische diversiteit en allen hebben affiniteit of ervaring met het onderwerp.

De leden zijn:

- Heather Hughes, *Kathy and Ted Fernberger Associate Curator of Prints, Philadelphia Museum of Art in Philadelphia, Pennsylvania, USA*
- Aleksandra Janiszewska, *conservator, Muzeum Narodowe w Warszawie in Warsaw (Warszawa), Polen*

- Jun Nakamura, *Assistant Curator of Prints and Drawings, Princeton University Art Museum in Princeton, New Jersey, USA*
- Suzanne van de Meerendonk, *Bader Curator of European Art, Agnes Etherington Art Centre, Queen's University in Kingston, Canada*
- Tom van der Molen, *conservator, Amsterdam Museum, Amsterdam*
- Anja Sevcik, *Hoofd Afdeling Barok Schilderkunst, Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud in Keulen, Duitsland*
- Bert Watteeuw, *directeur Rubenshuis en Rubenianum, Antwerpen*

Fair Practice Code

CODART leeft de principes geformuleerd in de Fair Practice Code na. De vijf waarden van de code zijn: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. Naast de vijf kernwaarden heeft de Fair Practice Code drie onderliggende principes, die door alle waarden heen zijn gevlochten: *Fair pay*, *Fair share* en *Fair chain*. Dit komt bij CODART bijvoorbeeld tot uiting in het zorg dragen voor eerlijke betaling en het voortdurend streven naar kwaliteit en vertrouwen met betrekking tot arbeidsverhoudingen. CODART volgt de Museum CAO en honorariumrichtlijnen. Betaling van (freelance) medewerkers geschiedt indien er geen cao is, redelijk en eerlijk. Er is sprake van een transparante bedrijfsvoering waarbij kennis en expertise waar mogelijk worden gedeeld. Bij de keuze voor externe partners wordt nauwkeurig gekeken of deze dezelfde waarden en normen met betrekking tot de bedrijfsvoering hanteren. De kernwaarden van CODART worden beschreven in het Activiteitenplan 2025-2028 en in bijlage I bij dit jaarverslag.

OVERIG

Digital Cleanup

Op 9 oktober 2024 wordt een Digital Cleanup Day georganiseerd. Medewerkers controleren hun inbox en computers op oude e-mails en documenten die geen nut meer hebben. Gezamenlijk wordt er een groot aantal berichten en documenten verwijderd: 171 gigabyte waaronder ongeveer 17.000 e-mails. Het CODART-kantoor voorkomt hiermee jaarlijks de uitstoot van 43 ton CO2*

* Op basis van de wereldgemiddelde CO2-emissiecijfers van het International Energy Agency. Volgens deze cijfers verbruikt 4 GB aan data die een jaar lang op servers en andere dataopslagsystemen is opgeslagen, 2 kWh aan energie en produceert het 1 kg CO2.

Samenstelling bestuur, personeel & commissies

BESTUUR

- **Marjan Scharloo**, Lid sinds 01-10-2016 tot 22 april 2021, daarna voorzitter tot 30-09-2024 (niet herkiesbaar), verlengd per bestuursbesluit tot 01-01-2025*
Voormalig directeur Teylers Museum, Haarlem
Nevenfuncties: vice-voorzitter Raad van Toezicht Vfonds; voorzitter Commissie toewijzingen onderzoeksbeurzen Vereniging Rembrandt; voorzichter stichting Nederlandse Biografieprijs; adviseur Alliance of Early Universal Museums

- **Renée Jongejan**, *Secretaris-penningmeester*, sinds 01-04-21 tot 01-04-25 (herkiesbaar)
Zakelijk directeur Kunsthall, Rotterdam
Nevenfuncties: Lid Raad van Toezicht stichting Nest (Den Haag), Lid bestuur stichting Ars Longa - Vita Brevis (Amsterdam), Lid bestuur stichting Grondproeven / 5e Kwartier (Amsterdam), Mentor/ Coach bij Cultuur + Ondernemen

- **Ingrid van Engelshoven**, Lid, sinds 12-04-2023 tot 12-04-2027 (herkiesbaar)
Adviseur en interimmanager Blueyard, Amsterdam
Nevenfuncties: voorzitter jury Boekenbon Literatuurprijs 2023 (tot eind 2023); voorzitter Stichting Spreek Den Haag; bestuurslid De Lage Landen; voorzitter Raad van Toezicht WO2Net; commissaris Parkstad Limburg Theaters; voorzitter Raad van Toezicht The Hague Institute for the Innovation in Law (HiIL); voorzitter Stichting Parlementaire Geschiedenis

- **Nico Van Hout**, Lid, sinds 01-09-2020 tot 01-09-2028 (niet herkiesbaar)
Hoofd collectieonderzoek en conservator schilderijen zeventiende eeuw, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
Nevenfuncties: lid stichting Nicolaas Rockox, Antwerpen en lid Rubenianum, Antwerpen.

- **Lidewij de Koekoek**, Lid, sinds 22-02-2023 tot 22-02-2027 (herkiesbaar)
Directeur Frans Hals Museum, Haarlem

- **Gautier Platteau**, Lid, sinds 01-01-2021 tot 01-01-2029 (niet herkiesbaar)
Uitgever en partner bij Hannibal Books

De vergaderingen (vier in 2024) vonden zowel digitaal als ten kantore van CODART in Den Haag plaats. Voorafgaand aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur komt het Dagelijks Bestuur (voorzitter en secretaris-penningmeester) ter voorbereiding bijeen met de directeur van CODART. Het bestuur ontvangt ieder kwartaal een kwartaalbericht en wordt zo voortdurend geïnformeerd.

*De termijn van Marjan Scharloo is bij bestuursbesluit tijdelijk verlengd om voldoende continuïteit in het bestuur te garanderen. Per 1 januari 2025 wordt zij als voorzitter opgevolgd door Ingrid van Engelshoven. In december werd tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van het bestuur met het bestuur van de Friends of CODART Foundation afscheid genomen van Marjan Scharloo. Op deze plek willen wij haar nogmaals hartelijk danken voor haar buitengewone en toegewijde inzet voor CODART gedurende al die jaren.

PERSONEEL

Vast

Maartje Beekman, <i>directeur</i>	sinds 1 januari 2011 (0,89 fte) (<i>directeur per 1 maart 2019</i>)
Dennis Driessen, <i>webmaster</i>	sinds 1 november 2014 (0,78 fte) (0,89 fte sinds januari 2021)
Moos Engelbertink, <i>event manager</i>	sinds 12 oktober 2021 (0,89 fte)
Rosalie van Gulick, <i>coördinator publicaties en Friends of CODART</i>	sinds 1 april 2019 (0,67 fte) (0,89 fte sinds september 2020)

Tijdelijk

Rosa Boer, <i>stagiaire congres</i>	1 februari tot 1 juli 2024 (0,67 fte)
Femke van Leeuwen-Jansen, <i>medewerker website en sociale media</i>	sinds 1 mei 2024 (0,67 fte)
Ilse Mulder, <i>projectmedewerker</i>	1 februari tot 1 juni 2022 (stagiaire 0,67 fte) 1 januari tot 31 december 2023 (0,67) 1 januari tot 1 mei 2024 (0,89 fte)
Molly Witman, <i>office manager en projectmedewerker sinds</i>	1 juni- 1 oktober 2022 (0,45 fte) 1 oktober – 31 december 2022 (0,67 fte) sinds 1 januari 2023 (0,89 fte) – tot 1 november 2024

COMMISSIES

De commissies spelen een belangrijke rol binnen CODART. De leden van CODART leveren belangrijke inhoud voor alle activiteiten. Bij de samenstelling van alle commissies wordt met name gelet op geografische spreiding, man-vrouw verdeling en een goede vertegenwoordiging van de verschillende kunsthistorische perioden en specialisaties, die in juiste verhouding staat tot de verdeling in het veld. Een zittingstermijn in een commissie duurt drie jaar. Dit kan verlengd worden met een tweede termijn van drie jaar.

Programmacommissie

Adviseert over activiteiten en criteria toelating leden. Bestaat volledig uit leden van CODART:

- Quentin Buvelot, *senior conservator, Mauritshuis, Den Haag (voorzitter)*
Lid sinds 11-03-2019 tot 11-03-2025 (niet herkiesbaar)
- Marjan Debaene, *hoofd collectie-afdeling, M Leuven*
Lid sinds 09-09-2020 tot 09-09-2026 (niet herkiesbaar)
- Alexander Dencher, *conservator meubelen, Rijksmuseum Amsterdam*
Lid sinds 10-12-2024 tot 10-12-2027 (herkiesbaar)
- Femke Diercks, *hoofd Toegepaste kunst, Rijksmuseum Amsterdam*
Lid sinds 10-12-2018 tot 10-12-2024 (niet herkiesbaar)
- Adam Eaker, *assistent conservator, Metropolitan Museum of Art, New York*
Lid sinds 16-06-2020 tot 16-06-2026 (niet herkiesbaar)
- Erik Eising, *assistent conservator, Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin*
Lid sinds 25-05-2023 tot 15-05-2026 (herkiesbaar)

- Hanna Klarenbeek, *conservator Schilderijen, Prenten en Tekeningen, Paleis Het Loo, Apeldoorn*
Lid sinds 08-06-2022 tot 08-06-2025 (herkiesbaar)
- Micha Leeflang, *conservator middeleeuwen, Museum Catharijneconvent, Utrecht (tot mei 2024), daarna freelance conservator voor o.a. Huis Bergh, 's Heerenberg*
Lid sinds 11-03-2020 tot 11-03-2026 (niet herkiesbaar)
- Samuel Mareel, *senior conservator, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen*
Lid sinds 14-03-2023 tot 14-03-2026 (herkiesbaar)

De commissie vergaderde vier keer in 2024. We namen afscheid van Femke Diercks wegens het aflopen van haar termijn. Zij wordt vervangen door Alexander Dencher.

Websitecommissie

Adviseert over website-inhoud en website-projecten; voornamelijk bestaande uit leden van CODART, maar soms ook externe experts:

- Janneke van Asperen, *conservator Oude Meesters, Museum De Lakenhal, Leiden (voorzitter)*
- Bart Franssen, *coördinator van het Studiecentrum Vlaamse Primitieven, KIK-IRPA, Brussel*
- Daan van Heesch, *Hoofd Prenten en Tekeningen, Koninklijke Bibliotheek van België, Brussel*
- Elizabeth Mattison, *Andrew W. Mellon conservator academische programmering en conservator Europese kunst, Hood Museum of Art in Hanover, New Hampshire, USA*
- Tamar van Riessen, *junior conservator 17e-eeuwse schilderkunst, Rijksmuseum Amsterdam*
- Lara Yeager-Crasselt, *conservator Europese schilderkunst en sculptuur en afdelingshoofd, Baltimore Museum of Art, Baltimore, Maryland, USA*

Redactie CODART features

Adviseert over de invulling van de artikelen voor CODART features. Bestaat geheel uit CODART-leden:

- Bart Cornelis, *conservator Nederlandse en Vlaamse Schilderkunst 1600-1800, The National Gallery, Londen*
- Jacquelyn N. Coutré, *Eleanor Wood Prince Curator in Painting and Sculpture of Europe, Art Institute of Chicago, Chicago*
- Anne van Oosterwijk, *directeur Collectie, Musea Brugge, Brugge*
- Ingmar Reesing, *conservator, Museum Gouda, Gouda*
- Cécile Tainturier, *conservator, Fondation Custodia, Collectie Frits Lugt, Parijs*

Namens het bestuur,

Ingrid van Engelshoven, voorzitter

CODART-leden bij de *focus*bijeenkomst Maarten van Heemskerck in Stedelijk Museum Alkmaar

JAARREKENING 2024

BALANS per 31 december 2024
(na resultaatverdeling)

	<u>31 december 2024</u>		<u>31 december 2023</u>	
	€	€	€	€
ACTIVA				
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden		<u>2.143</u>		
			2.143	
Vorderingen				
Vorderingen op debiteuren	31.734		-	
Overlopende activa	<u>12.561</u>		<u>88.107</u>	
Liquide middelen				
		44.295		88.107
		110.676		58.387
		<u>157.114</u>		<u>146.494</u>

	<u>31 december 2024</u>		<u>31 december 2023</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	31.842		31.842	
Bestemmingsreserves	<u>70.306</u>		<u>85.332</u>	
		102.148		117.174
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	6.612		-	
Belasting en premies sociale verzekeringen	16.208		17.321	
Overige schulden	14.101		3.473	
Kortlopende overlopende passiva	<u>18.045</u>		<u>8.526</u>	
		54.966		29.320
		<u>157.114</u>		<u>146.494</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN over 2024

	2024 Realisatie €	2024 Begroting €	2023 Realisatie €
Baten			
Directe inkomsten	126.372	111.500	130.716
Indirecte inkomsten	20.656	33.000	25.000
Subsidies	338.838	340.000	354.004
	<u>485.866</u>	<u>484.500</u>	<u>509.720</u>
Lasten			
Overige bedrijfskosten	500.892	504.500	539.256
	<u>500.892</u>	<u>504.500</u>	<u>539.256</u>
Totale som van baten en lasten	<u>- 15.026</u>	<u>-20.000</u>	<u>- 29.536</u>

Resultaatbestemming	ultimo 2024	ultimo 2023
Algemene reserve	0	0
Continuïteitsreserve	0	0
Bestemmingsreserve digitale strategie	-15.026	34.011
Bestemmingsreserve jubileumviering	0	- 63.547
	<u>- 15.026</u>	<u>- 29.536</u>

Stand reserves na resultaatbestemming

Algemene reserve	31.842	31.842
Continuïteitsreserve	10.000	10.000
Bestemmingsreserve digitale strategie	<u>60.306</u>	<u>75.332</u>
	<u>102.148</u>	<u>117.174</u>

TOELICHTING op de STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	2023
	€	€
Directe inkomsten		
Ledenbijdragen - individueel	21.579	19.776
Ledenbijdragen - Institutional Members	49.000	40.000
Bijdrage Friends of CODART Foundation - organisatiekosten	0 ¹	16.732
Jaarcongres	47.450	41.489
CODART <i>focus</i> deelnemersbijdragen	5.765	8.170
Overige bedrijfsopbrengsten (deelname symposium, Ver. Rembrandt)	2.578	1.946
Boekverkoop Canonproject	0	183
	<u>126.372</u>	<u>128.296</u>
Indirecte inkomsten		
Friends of CODART Grant Program – bijdragen congress fee	5.656	2.420
Donatie Friends of CODART Foundation – bijdrage congres	15.000	10.000
Bijdrage van derden, onder meer Friends – jubileumproject 2023	0	15.000
	<u>20.656</u>	<u>27.420</u>
Subsidies		
Subsidie Nederlandse overheid - OCW ² Loon- en prijsbijstelling OCW	226.504	212.614
Subsidie Vlaamse Overheid	12.334	13.890
Subsidie Vlaamse Overheid	100.000	100.000
Incidentele publieke subsidies	0	0
Subsidies bijzondere activiteiten ³	0	7.500
Overige subsidies ⁴	0	20.000
	<u>338.838</u>	<u>354.004</u>
Overige bedrijfskosten		
Personeelslasten	348.218	325.068
Huisvestingskosten	19.763	17.704
Overige lasten	132.911	196.484
	<u>500.892</u>	<u>539.256</u>

¹ Deze vergoeding voor de beheerslasten wordt in 2025 berekend en betaald.

² Subsidies van hOCW worden via het Rijksmuseum Amsterdam uitbetaald.

³ In 2023 droeg de Vertegenwoordiger van Vlaanderen in Nederland met €7.500 bij aan het jubileumproject.

⁴ Het Cultuurfonds kende CODART in 2023 een projectsubsidie toe voor het onderzoeksproject 'De conservator van de toekomst'.

Rapportage accountant

Dit verslag is een samenvatting van het jaarrapport zoals deze is opgesteld door Accountantskantoor Prüst van Wifferen te Den Haag. De uitgebreide versie van de jaarrekening waarbij een samenstellingsverklaring is afgegeven, is op te vragen bij Stichting CODART.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING en RESULTAATBEPALING

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting CODART is feitelijk en statutair gevestigd op Koninginnegracht 15, 2514 AB te Den Haag en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 33304155.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

Stichting CODART is een internationale netwerkorganisatie voor conservatoren van Nederlandse en Vlaamse kunst in musea. Zij streeft naar het vergroten van de aandacht voor, het vermeerderen van kennis over en het verbeteren van de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van het over de wereld verspreide museale erfgoed uit de Nederlanden voor een internationaal publiek. Dit vindt onder meer plaats door het organiseren van een jaarcongres, studiedagen (CODART*focus*) en het via de website aanbieden van een unieke bron van informatie voor conservatoren en andere geïnteresseerden in Nederlandse en Vlaamse kunst van voor het jaar 1800 over de hele wereld.

De locatie van de feitelijke activiteiten

Stichting CODART is feitelijk gevestigd op Koninginnegracht 15, 2514 AB te Den Haag.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen, waaronder specifiek RJK C1, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving, voor zover deze niet afwijken van de aanwijzingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

Onder baten wordt verstaan de aan het verslagjaar toe te rekenen subsidiegelden alsmede de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor geleverde prestaties.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

CODART-leden bij de CODARTfocus *Frans Hals* in het Rijksmuseum

Bijlage I – Kernwaarden CODART

KWALITEIT

Kwaliteit staat voorop, in alles wat CODART doet en dit wordt ook gezien en gewaardeerd door alle gebruikers van onze diensten. CODART wordt door haar leden, vrienden en andere doelgroepen gezien als een betrouwbare organisatie, gevestigd en professioneel. Alle bezoeken – online en offline - zijn van hoge kwaliteit. CODART is servicegericht en ondersteunend en zoekt voortdurend naar mogelijkheden om goede verbindingen te leggen.

DUURZAAM

CODART streeft naar duurzaamheid in alle opzichten.

Programmering - CODART besteedt aandacht aan duurzaamheidsbeleid in musea door thema's hierover te programmeren en door de onderwerpkeuze voor online publicaties.

Organisatie activiteiten - Bij het organiseren van congressen en focusbijeenkomsten is duurzaamheid een belangrijk aandachtspunt. Eten is vegetarisch en congresmateriaal wordt zoveel mogelijk gereduceerd. Bij de praktische informatie wordt leden aangeraden waar mogelijk met de trein te reizen in plaats van voor het vliegtuig te kiezen. Ook vormt duurzaamheid een bepalende factor bij de keuze voor nieuwe congreslocaties. Ook het organiseren van meer online bijeenkomsten i.p.v. fysieke events draagt bij aan de duurzaamheidsdoelen.

Kennisborging - Duurzaamheid gaat wat CODART betreft ook over kennisborging. CODART wil pleitbezorger zijn voor het belang van kennis en onderzoek binnen musea en erfgoedinstellingen, gericht op het gebied van Nederlandse en Vlaamse oude beeldende kunst. Goed onderzoek naar objecten en collecties blijven doen is een investering in de toekomst, iets van de lange termijn. Het is van belang dat dit niet uit het oog verloren wordt.

Organisatie – Ook intern is duurzaamheid belangrijk. Bijvoorbeeld bij aanschaf en gebruik van kantoomateriaal, of bij de keuze van toeleveranciers. Ook werken medewerkers 50% van de tijd vanuit huis.

Relaties - Duurzame relaties met onze leden, vrienden en al onze partners zijn van groot belang voor een netwerkorganisatie als CODART. Door goede en duurzame relaties op te bouwen voert CODART haar verbindende taak optimaal uit en is op die manier van meerwaarde voor het museale veld.

OPEN

CODART is een unieke organisatie die zowel een gesloten als een open karakter heeft. Als exclusief netwerk voor conservatoren biedt CODART een veilige omgeving voor diepgaande discussies en kennisdeling. Tegelijkertijd functioneert CODART als een open portaal naar de wereld van Nederlandse en Vlaamse kunst, dankzij de uitgebreide online aanwezigheid via de website en sociale media, en diverse publieksgerichte activiteiten. Deze dualiteit stelt CODART in staat om zowel de behoeften van de specialisten als die van het brede publiek te bedienen. Door de expertise van de leden te combineren met een toegankelijke communicatie, speelt CODART een cruciale rol in het behoud en de promotie van ons rijke culturele erfgoed. In de komende periode wil CODART dit kenmerk verder verbeteren onder andere door middel van een nieuwe digitale strategie.

VERBINDEND

CODART verbindt haar internationale ledengroep, de conservatoren, met elkaar en zet zich hier voortdurend voor in. Maar de conservator werkt niet in isolement, de conservator werkt met vele anderen samen. CODART ondersteunt de conservator door verbindingen te leggen met andere groepen via bijvoorbeeld de Friends of CODART Foundation of door samenwerkingen aan te gaan met organisaties in het veld en ontmoetingen te faciliteren. Verbinding zoekt CODART ook als het gaat om diversiteit en inclusie.

PERSOONLIJK

CODART gelooft in persoonlijk contact, de persoonlijke ontmoeting en zag dit nog eens bevestigd tijdens de coronacrisis. Persoonlijke kennisuitwisseling tussen mensen is niet te vervangen door welk digitaal middel dan ook. Persoonlijk contact is van grote meerwaarde, zeker voor een netwerk van conservatoren waar veel van de kennisdeling en samenwerking op vertrouwen berust.

Op de website ambieert CODART een persoonlijke communicatiestijl, zonder daarbij aan kwaliteit in te leveren. Dit draagt bij aan de toegankelijkheid van de informatie die CODART biedt. Iedereen met een interesse in oude Nederlandse en Vlaamse kunst moet zich welkom voelen op de website en zou geen drempel moeten ervaren, alleen omdat CODART een netwerk van specialisten is.

BIJLAGE II – Prestatieoverzicht: CODART in cijfers 2014-2024

Leden en activiteiten	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal leden	569	573	572	565	561	531	536	520	511	499 ¹	496
Aantal nieuwe leden	-	-	-	-	-	18	25	30	24	30	45
Aantal associates	98	87	80	73	73	48	53	64	73	71	89
Aantal nieuwe associates	-	-	-	-	-	4	2	5	1	6	18
Aantal Institutional Members ²	-	-	8	17	20	19	31	42	49	51	50
Aantal vertegenwoordigde landen	41	41	41	40	41	41	40	39	40	36	37
Aantal deelnemers congres ³	136	122	136	113	137	106	x	x	104	137	140
Aantal op het congres vertegenwoordigde landen	20	21	24	17	17	15	x	x	14	20	20
Aantal deelnemers studiereis of CODART <i>focus</i> ⁴	42	78	115	90	129	74	26	31 ⁵	36 ⁶	104	139
Aantal deelnemers online CODART <i>focus</i>	-	-	-	-	-	-	635	147	140	-	117
Aantal op studiereis/focus/online focus vertegenwoordigde landen	13	12	13	10	15	10	5	6	7	8	17

Website en notification service

Gemiddeld aantal websitebezoeken per dag	800	890	800	690	630	729	707	731	797	875	969
Aantal verstuurde nieuwsberichten	122	136	134	120	130	141	129	180	147	182	163
Aantal verstuurde e-mail notifications	159	226	229	238	247	187	174	181	222	256	310
Aantal abonnees e-mail notification service	2.272	2.573	2.387	2.952	2.944	2.699	3.091	3.056	3.266	3.518	3.663
Aantal abonnees News ⁷	2.613	2.819	2.769	3.287	3.269	2.916	2.884	3.040	3.467	3.715	3.857

¹ In 2023 zijn veel leden met pensioen gegaan, maar ook is het bestand opgeschoond en zijn leden die niet actief zijn of die niet meer werkzaam of te bereiken zijn verwijderd uit de lijst. Het gaat dan vaak om leden die in de eerste tien jaar lid zijn geworden.

² Vanaf 2016 kunnen musea CODART ondersteunen door Institutional Member te worden met een jaarlijkse bijdrage van €1.000.

³ Het maximum aantal deelnemers van een jaarcongres is vastgesteld op 140.

⁴ Aantal deelnemers exclusief conservatoren ontvangende instellingen.

⁵ Het aantal betreft de CODART *focus* Aachen; de enige 'fysieke' focus die we in 2021 konden organiseren.

⁶ Het aantal betreft de CODART *focus* Leuven, de enige fysieke focus die plaats vond in 2022.

⁷ Vanaf 2016 worden alleen de geabonneerde e-mailadressen geteld. In voorgaande jaren werden ook abonnees meegeteld die zich voor de service hadden afgemeld. In 2019 is het bestand opgeschoond.

Publicaties	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal publicaties/ gepubliceerde CODART <i>features</i> ⁸	2	2	1	1	1	4	12	12	12	11	12
Aantal lezers CODART publicaties ⁹	15.809	19.803	32.654	22.066	12.516	15.788	16.582	15.241	17.420	17.440	26.611
Aantal abonnees CODART <i>features</i>	-	-	-	-	2.972	2.761	2.972	3.069	3.246	3.082	3.160
Aantal lezers Curator in the Spotlight ¹⁰	-	-	-	-	-	-	1.222	5.893	5.940	5.867	7.204
Aantal verkochte Canon boeken ¹¹	-	-	-	-	-	-	-	1.804	1.907	2.189	2.189

Sociale media

Aantal vind-ik-leuks Facebook	1.525	2.063	2.576	2.907	3.181	3.336	3.497	3.770	4.322 ¹²	4.437	4.506
Aantal volgers Twitter/ X	2.203	2.487	2.704	2.947	3.128	3.238	3.410	3.531	3.653	3.650	3.538
Aantal volgers LinkedIn	910	1.329	1.477	1.517	1.692	2.286	2.524	2.890	3.353	4.346	5.388
Aantal volgers Instagram	-	-	-	-	-	482	1.003	1.552	1.898	2.289	2.691
Aantal volgers Threads ¹³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	353

⁸ T/m 2012 betreft het edities van de Courant, daarna tot 2019 van het eZine. Het aantal in 2019 staat voor drie artikelen in CODART*features* plus de publicatie *Celebrating Gerdien* (7 artikelen). In 2023 viel een artikel op het laatste moment uit.

⁹ Van 2013 tot en met oktober 2019 betreft het aantallen bezoekers van het CODART eZine, inclusief de publicatie *Celebrating Gerdien* in maart 2019. Vanaf oktober 2019 betreft het aantallen bezoekers van CODART*features*.

¹⁰ Aantal lezers van de CITS wordt bijgehouden vanaf 2020. In 2020 is het aantal bezoekers vermeld van de vier artikelen van dat jaar. In de volgende jaren worden alle unieke bezoekers aan deze rubriek geteld.

¹¹ De vermelde aantallen zijn cumulatief en tonen dus het totaal aantal verkochte boeken per jaar sinds 2021. De Nederlandse versie is uitverkocht en in 2024 zijn geen Engelse versies verkocht.

¹² Vanaf 2022 wordt het aantal volgers vermeld in plaats van het aantal vind-ik-leuks. Facebook toont het aantal vind-ik-leuks enkel nog in duizendtallen.

¹³ In 2024 is gestart met het nieuwe Threads, een vergelijkbaar platform als X.

Video's gepubliceerd door CODART in 2024

CODART 25 congres opnames	views
Frans Grijzenhout (lezing)	48
Pepijn Wilbers (lezing)	24
Martin Olin (lezing)	23
Aimee Ng (case study)	57
Bernd Ebert (case study)	47
Marjan Debaene (case study)	53
Hanna Klarenbeek (case study)	31
Suzanne van de Meerendonk (case study)	51
Totaal congres	334

Opnames online CODARTfocus	views
Bruegel to Rubens	48
Dutch and Flemish Encounters with the Islamic World	15

Canon video's gepubliceerd in 2023	kijkers
Diptiek van Maarten van Nieuwenhove – Anna Koopstra (beschikbaar sinds 12 februari 2024)	2.789

Jubileum - Videoserie 25 Essential Skills for Curators	Kijkers	Beschikbaar sinds
19. Keeping knowledge current – Marjan Debaene*	1.125	3 januari 2024
20. Using digital methods – Hannah Thijs*	715	9 januari 2024
21. Expanding the museum collection – Marjan Debaene*	998	12 januari 2024
22. Working together with museum departments – Jeroen van der Vliet*	668	26 januari 2024
23. Organizing permanent exhibitions – Jeroen van der Vliet*	659	1 februari 2024
24. Attributing artworks – Friso Lammertse	3.616	28 februari 2024
25. The skills of the future – Friso Lammertse & Tamar van Riessen	2.749	6 maart 2024

* Het aantal kijkers betreft het aantal weergaven op Vimeo, Facebook, Twitter en YouTube. Bij de andere video's in deze reeks is ook het aantal weergaven op LinkedIn meegerekend.

NB: Video's die CODART in voorgaande jaren publiceerde blijven beschikbaar om te bekijken op de CODART-website. Het betreft o.a. videoregistraties van congressen (2016-2023), online CODARTfocus bijeenkomsten, video's over de CODART Canon, en de serie Coffee with a Curator voor de Friends of CODART.

Bijlage III – Overzicht sprekers en partners 2024

Congres

Sprekers: Elisabeth Alsheimer-Evenstedt (Konstakademien – Royal Swedish Academy of Fine Arts, Stockholm), Patrick Amsellem (Nationalmuseum, Stockholm), Janneke van Asperen (Museum De Lakenhal, Leiden), Christopher D.M. Atkins (Center for Netherlandish Art, MFA Boston), Marjan Debaene (M Leuven), Wout De Vuyst (STAM – Ghent City Museum), Femke Diercks (Rijksmuseum Amsterdam), Bernd Ebert (Alte Pinakothek, Munich), Frans Grijzenhout (University of Amsterdam), Hanna Klarenbeek (Paleis Het Loo, Apeldoorn), Suzanne van de Meerendonk (Agnes Etherington Art Centre, Queen's University, Kingston), Norbert Middelkoop (Amsterdam Museum), Tomi Mo시오 (Serlachius Museum Gösta, Mänttä), Aimee Ng (The Frick Collection, New York), Martin Olin (Nationalmuseum, Stockholm), Marleen Ram (Teylers Museum, Haarlem), Charlotte Rulkens (Vrije Universiteit Amsterdam), Pepijn Wilbers (Studio Louter, Amsterdam), Lara Yeager-Crasselt (Baltimore Museum of Art, Baltimore)

Guides (all institutions in Stockholm):

Pia Bengtsson Melin (Swedish History Museum), Micael Ernstell (Nationalmuseum), Anna Maria Forssberg (Vasa Museum), Carina Fryklund (Nationalmuseum), Jonas Häggblok (Skokloster Castle), Linda Hinners (Nationalmuseum), Camilla Hjelm (Spökslottet), Carina Jacobsson (Uppsala University), Mattias Malmberg (Swedish History Museum), Samuel Norrby (Hallwyl Museum), Inger Olovsson (Skokloster Castle), Carl-Johan Olsson (Nationalmuseum), Ann-Cathrin Rothlind (Hallwyl Museum), Svante H. Tirén (Konstakademien, Royal Academy of Fine Arts)

Partners: Friends of CODART Foundation, City of Stockholm, Nationalmuseum (Stockholm), Netherlandish Embassy in Stockholm, Delegation of Flanders in the Nordic Countries, Embassy of Belgium (Stockholm), Konstakademien – Royal Swedish Academy of Fine Arts (Stockholm), Nationalmuseum (Stockholm)

CODARTfocus Frans Hals

Sprekers: Bart Cornelis (The National Gallery, London), Katja Kleinert (Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin), Friso Lammertse (Rijksmuseum, Amsterdam), Tamar van Riessen (Rijksmuseum, Amsterdam), Pieter Roelofs (Rijksmuseum, Amsterdam)

Partners: Rijksmuseum Amsterdam

CODARTfocus Van Eyck

Sprekers: Sophie Caron (Musée du Louvre, Paris), Susan Frances Jones (Northeastern University, London)

Partners: Musée du Louvre (Paris)

CODARTfocus Bruegel to Rubens (online)

Sprekers: Virginie D'haene (Museum Plantin-Moretus, Antwerpen), An Van Camp (Ashmolean Museum, Oxford)

CODARTfocus Dutch and Flemish Encounters with the Islamic World (online)

Sprekers: Madelyn Albright (Harvard Art Museums), Marjan Debaene (M Leuven), Talitha Maria G. Schepers (Harvard Art Museums)

CODARTfocus Online Attribution Session – Drawings from Schwerin

Sprekers: Gero Seelig (Staatliches Museen Schwerin)

CODARTfocus Van Heemskerck

Sprekers: Christi Klinkert (Frans Hals Museum, Haarlem), Mireille te Marvelde (Frans Hals Museum, Haarlem), Marleen Ram (Teylers Museum, Haarlem), MARRIGJE Rikken (Stedelijk Museum Alkmaar), Jessica Roeders (Frans Hals Museum, Haarlem), Tristan Schiff (Stedelijk Museum Alkmaar), Ilja Veldman

Partners: Frans Hals Museum (Haarlem), Teylers Museum (Haarlem), Stedelijk Museum Alkmaar

Jan van Eyck, *La Vierge du chancelier Rolin* (De Maagd van kanselier Rolin), CODARTfocus in het Louvre in Parijs

Thanks to our benefactors

Institutional Members

Albertina, Vienna
Amsterdam Museum
Centraal Museum, Utrecht
Dordrechts Museum
Draiflessen Collection, Mettingen
Fondation Custodia, Collection Frits Lugt, Paris
Frans Hals Museum, Haarlem
Fries Museum, Leeuwarden
Glasgow Museums
Groninger Museum
Harvard Art Museums, Cambridge
J. Paul Getty Museum, Los Angeles
King Baudouin Foundation, Brussels
Koninklijke Verzamelingen, The Hague
Kunsthhaus, Zürich
Kunsthistorisches Museum, Vienna
Lithuanian National Museum of Art, Vilnius
Mauritshuis, The Hague

Metropolitan Museum of Art, New York
M Leuven
Musée National d'Histoire et d'Art, Luxembourg
Musea Brugge
Musée National d'Histoire et d'Art, Luxembourg
Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam
Museum Catharijneconvent, Utrecht
Museum De Lakenhal, Leiden
Museum of Fine Arts, Boston
Museum Het Rembrandthuis, Amsterdam
Museum Het Valkhof, Nijmegen
Museum Hof Van Busleyden, Mechelen
Museum Prinsenhof, Delft
Museum voor Schone Kunsten, Ghent
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Oslo
Nationalmuseum, Stockholm

Nelson-Atkins Museum of Art, Kansas City
Nivaagaards Malerisamling, Nivå
Het Noordbrabants Museum, Den Bosch
Patrimonio Nacional, Madrid
Prentenkabinet Universiteit Leiden
Rijksmuseum, Amsterdam
Rijksmuseum Twenthe, Enschede
Royal Łazienki Museum, Warsaw
Royal Library of Belgium, Brussels
Het Scheepvaartmuseum, Amsterdam
Staatliches Museum Schwerin
Städel Museum, Frankfurt
Stedelijk Museum Alkmaar
Stedelijk Museum Breda
Szépművészeti Múzeum, Budapest
Toledo Museum of Art
Zamek Królewski w Warszawie, Warsaw

Patrons

Stein Berre
E.G. Blee-Goldman
Matthijs de Clercq
Mr. and Mrs. J A de Gier
Jazzy de Groot
Dorien ter Haar
Johnny Van Haeften
Henrik and Marianna Hanstein, Cologne
Roman Herzig

Benjamin Jarry
David Koetser
The Kremer Collection
David Lainé
Baudouin du Parc
Zuzana Trepková Paternostro
Gautier Platteau
Bas van Rhijn and Bernhardine Stodel
Joseph and Jana Roussel

Onno and Renée Ruding-Hekking
The Schorr Collection
Jacques en Gien Schraven
Onno van Seggelen
Alexander Thijs and Joop Scheffers
Axel Vervoordt NV
The Weiss Gallery
Bernard Wientjes and Titia Vellenga
Ineke Wolf

Patrons for Life

George Abrams
Bijl-Van Urk B.V.
Broere Charitable Foundation
Michel Ceuterick
Coll & Cortés Ltd.
Bob Haboldt
Fergus Hall
Hoogsteder & Hoogsteder
The Leiden Collection
Thomas Leysen
Tijo and Christine van Marle
Rose-Marie and Eijk de Mol van Otterloo
Marnix Neerman
Elsbeth van Tets
Rob Vellekoop
Matthew and Susan Weatherbie

Business Sponsors

BRAFA Art Fair
Galerie Lowet de Wotrenge, Antwerpen
Nicholas Hall
De Jonckheere Gallery
PAN Amsterdam
Salomon Lilian
Sotheby's
TEFAF (The European Fine Arts Fair)
Tomasso
Van Lawick Capital

Benefactors

Het Cultuurfonds
Dioraphte Foundation
Friends of CODART Foundation
Flemish Government
Mondriaan Fund
Netherlands Ministry of Education, Culture and Science
Netherlands Ministry of Foreign Affairs
Vereniging Rembrandt

and all Patrons wishing to remain anonymous

Ministry of Education, Culture and
Science of the Netherlands

Flanders
State of the Art

RIJKS MUSEUM
KMSKA